

Celem projektu jest analiza w zakresie historii sztuki kolekcji obrazów Madhubani znajdujących się w zbiorach Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie, jedynej takiej kolekcji w Polsce i trzeciej największej w Europie. Badania koncentrują się na przedstawieniu tła historycznego oraz analizie stylistycznej, formalnej i ikonograficznej malarstwa Madhubani oraz twórczości poszczególnych artystów z wykorzystaniem indyjskich teorii sztuki i metod historii sztuki.

Kolekcja malarstwa Madhubani z Muzeum Azji i Pacyfiku jest wyjątkowa w skali światowej – składa się ze 148 obiektów, pozyskanych w latach 70 i 80 XX w. bezpośrednio w Indiach. Reprezentują one wczesny etap malarstwa Madhubani na papierze, co sprawia, że jest ona jeszcze cenniejsza.

Badania oparte są na podejściu zaproponowanym przez Isabellę Nardi w rozprawie *The Theory of Citrasutras in Indian Painting. A Critical Re-Evaluation of Their Uses and Interpretations*. Nardi podkreśla wagę wieloaspektowych badań nad sztuką Indii, łączących analizę sanskryckich tekstów teoretycznych, wywiady z żyjącymi artystami z analizą dzieł sztuki. Badaczka wskazuje, że większość dotychczasowych badań skupiała się na analizie mitologicznej i symbolicznej, która jest nie tylko niewystarczająca, ale również wypacza obraz sztuki Indii w całości.

Choć zasadniczą częścią zaproponowanych w projekcie badań jest analiza obiektów znajdujących się w zbiorach muzealnych, to aparat badawczy opiera się na analizie i znajomości indyjskich traktatów z zakresu sztuki. Podstawy te uzupełnione będą wywiadami z żyjącymi artystami (zebranych podczas badań terenowych w Indiach), porównaniem kolekcji Muzeum z innymi kolekcjami oraz badaniami kontekstu kulturowego (porównanie z artystycznym dziedzictwem kulturowym regionu Mithili i malarstwem innych nurtów szkoły wschodniej malarstwa indyjskiego, analiza wątków literackich). Dodatkowo zostanie zebrana dokumentacja fotograficzna i wideo z regionu Mithili, wywiady z żyjącymi artystkami oraz przeprowadzona zostanie weryfikacja identyfikacji ikonograficznej oraz próba identyfikacji autorów niesygnalowanych dzieł.

Choć malarstwo Madhubani jest dość popularne i znane na całym świecie, nie doczekało się wielu opracowań naukowych. Jako pierwszy pisał o nim W. Archer w 1949 r. Od tego czasu prowadzono przede wszystkim badania antropologiczne w środowisku autorek, ignorujące warstwę artystyczną. Jednakże sami antropolodzy zaczęli sygnalizować konieczność badań na polu historii sztuki. Badania w ramach proponowanego projektu będą więc pierwszymi w tym obszarze, odpowiadając na tę silnie podkreślaną potrzebę. Jej odzwierciedleniem była chociażby specjalna sekcja poświęcona malarstwu lokalnemu podczas największych targów sztuki w Azji Południowej – India Art Fair 2017. Kuratorką wystawy była Annapurna Garimella, znana badaczka historii sztuki lokalnej, a malarstwo Madhubani reprezentował m.in. Neelkant Chaudry.

Badania realizowane w ramach projektu będą nie tylko pierwszymi badaniami nad malarstwem Madhubani z perspektywy historii sztuki, ale także pierwszą publikacją w języku polskim na ten temat oraz jednym z pierwszych zastosowań podejścia proponowanego przez Isabellę Nardi. Badania tego typu opierają się na metodach zarówno indologii (analiza tekstów sanskryckich, znajomość współczesnych języków indyjskich i kontekstu kulturowego), jak i historii sztuki, dlatego też realizowany projekt będzie wciąż miał charakter pionierski.

Lokalne tradycje religijne i literackie Indii nie są szeroko znane, dlatego też analiza ikonograficzna i jej efekty będą miały znaczenie dla badań nad kulturą Indii Północno-Wschodnich. Jednocześnie staną się rzetelnym źródłem wiedzy dla publiczności polskiej coraz silniej zainteresowanej kulturą Indii, ich literaturą i mitologią.

Niewątpliwie również wyniki badań stanowiąc będą wkład do dyskusji nad podziałem na sztukę ludową i wysoką, wyznaczaniem ich granic i cech charakterystycznych. Realizacja projektu przyczyni się zatem nie tylko do rozwoju badań nad malarstwem Indii, wprowadzając do metod historii sztuki teorie i estetykę pozaeuropejskie, ale także pozwoli szerszej publiczności zrozumieć odmienność form i motywów, jakie znajdujemy w sztuce Indii i szerzej – Azji.